

Wprowadzenie

Słowo Boże docierające do człowieka ma zawsze swój kontekst, w którym ujawnia się jego odpowiedniość do danej sytuacji. Głoszone podczas liturgii Mszy świętej staje się narzędziem przemawiania Boga do człowieka wierzącego w Chrystusa Zmartwychwstałego. Wypowiadane podczas rekolekcji wpisuje się w całościowe przesłanie, które w imieniu Boga chce przekazać prowadzący ćwiczenia duchowe. Czytane w trakcie indywidualnego rozważania porusza serce i odpowiada na pytania, które stawia uważny czytelnik. W każdym przypadku trzeba wziąć pod uwagę rzeczywiste działanie Ducha Świętego, który swoją mądrością i mocą tchnie na pisarza biblijnego i mówcę zwracającego się do słuchaczy. Ten sam Duch oddziałuje też na słuchacza i czytelnika, którzy zadają sobie trud otwierania swego serca i umysłu na nowe inspiracje. Dzięki temu Słowo jest ciągle żywe i może owocnie prowadzić człowieka w trakcie ziemskiej pielgrzymki.

Proponowane w niniejszej książce konferencje ks. Janusza Nagórnego głoszone podczas rekolekcji dla Sióstr Służebniczek Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanie Poczętej w latach 1991 i 1992 w Dębicy nadal zachowują swoją aktualność i tchną duchem ewangelicznym. Ksiądz profesor doktor habilitowany Janusz Nagórny (1950-2006) był kapłanem diecezji zamojsko-lubaczowskiej i nauczycielem akademickim na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Przez kilkadziesiąt lat uczył teologii moralnej i wychował całe grono uczniów. Jest autorem setek publikacji, które wniosły oryginalny wkład w naukowe opracowanie kwestii moralności chrześcijańskiej. Tworząc swe dzieła w okresie przemian po Drugim Soborze Watykańskim, był pionierem w rozwijaniu teologii moralnej społecznej, bioetyki katolickiej i etyki życia zawodowego oraz prezentacji posłannictwa świeckich w Kościele. Ks. Nagórny cieszył się niekwestionowanym autorytetem w dziedzinie teologii moralnej i przewodniczył Sekcji Teologów Moralistów w Polsce oraz był dyrektorem Instytutu Teologii Moralnej na KUL. Jednocześnie obok pracy naukowej i organizacyjnej na KUL oraz w gremiach decyzyjnych nauki polskiej, zajmował się głoszeniem kazań i konferencji. Przez lata był cenionym felietonistą w Radiu Maryja i wielokrotnie występował tam w ramach rozmów niedokończonych. Wygłosił wiele rekolekcji parafialnych oraz udzielał się jako konferencjonista podczas ćwiczeń duchownych dla kapłanów i sióstr zakonnych.

Niniejszy tom obejmuje dwanaście rozważań wygłoszonych przez ks. Janusza podczas dorocznych rekolekcji dla sióstr ze Zgromadzenia Służebniczek Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanie Poczętej, zwanych Służebniczkami Dębickimi. Konferencje zostały nagrane na kasety magnetofonowe, a następnie przeegrane na nośniki cyfrowe. Pieczołowicie

przechowywane w Domu Generalnym Zgromadzenia, cieszyły się popularnością wśród sióstr, które odnawiały ducha pobożności, słuchając ich. Dowiedziawszy się o ich istnieniu, zapragnąłem je wydać drukiem, by w ten sposób udostępnić je szerszemu gronu odbiorców. Szczególną okazję stanowi dwudziesta rocznica śmierci ks. Janusza Nagórnego, która przypada w październiku 2026 roku. W ramach Sekcji Teologii Moralnej KUL powstała inicjatywa zorganizowania sesji naukowej oraz promocji niniejszej publikacji.

Treść konferencji odpowiada zarówno tradycyjnej strukturze tematów, które są poruszane podczas dorocznych ćwiczeń duchownych, jak też wspaniale odzwierciedla podstawowe intuicje naukowe rozwijane przez ks. Nagórnego. Kładł on bowiem nacisk na dowartościowanie działania Bożego w życiu moralnym, podkreślając oryginalny charakter moralności Nowego Przymierza, w ramach którego Bóg wyposażył człowieka i wezwał go do współdziałania w dziele zbawienia. Nowe życie w Chrystusie jest życiem łaski, które jest możliwe dzięki wielkodusznemu darowi Boga. Człowiek powołany do miłości jest zaproszony do poznawania jej wielu imion, które ukazują nie tylko jej złożoność, ale też ujawniają bogactwo możliwości, którymi dysponuje uczeń Chrystusa.

Ks. Janusz, określany przez jego biografów jako świadek ewangelicznej nadziei, zawarł w trakcie swych rekolekcyjnych wypowiedzi przepiękne treści poświęcone chrześcijańskiej nadziei oraz ufnemu zawierzeniu Bogu. Wierny sakramentalnemu wymiarowi moralności chrześcijańskiej, z właściwą sobie głębią ukazał misterium Eucharystii i z ogromną miłością zatrzymał się nad eklezjalnym wymiarem wiary. Nie zabrakło wnikliwych rozważań o grzechu i tajemnicy nieprawości, które jednak znalazły swoje doskonałe dopełnienie w prezentacji daru Bożego Miłosierdzia. Poruszająca jest konferencja o krzyżu i tajemnicy cierpienia, która tchnie głębokim zrozumieniem tego wymiaru życia i nadzieją zakorzenioną w Chrystusowym zwycięstwie nad śmiercią. Mały traktat o modlitwie wprowadza zarówno w zrozumienie modlitewnego wymiaru ludzkiego życia, jak i zawiera praktyczne uwagi dotyczące trwania w jedności z Bogiem. Ostatnie konferencje są poświęcone ślubom zakonnym. Ich ujęcie jest oryginalne i nie dotyczy tylko osób zakonnych, ale odnosząc się do postaci Matki Najświętszej, wskazuje na ewangeliczny sposób traktowania dóbr materialnych i właściwego ułożenia relacji we wspólnotach chrześcijan.

Mimo iż pierwotnymi adresatami były siostry Służebniczki, to jednak książka obejmująca konferencje rekolekcyjne może być bardzo dobrą pomocą w rozwijaniu życia duchowego dla ludzi świeckich i kapłanów. Ks. Nagórny z ogromną erudycją, uporządkowanym tokiem przedstawiania treści, precyzyjnymi rozróżnieniami i podziałami zagadnień, swadą kaznodziejską i przykładami z życia ilustrującymi przekazywane prawdy, z

łatwością dociera do każdego czytelnika. Daje się odczuć jego gorący zapal i żywe pragnienie przekazania ewangelicznego żaru miłości oraz uporządkowania myślenia potencjalnego słuchacza i czytelnika. Ks. Nagórny często opiera się na tekstach Pisma Świętego, owocnie nawiązuje do dokumentów Kościoła i wskazuje na konkretne sytuacje z życia, które wyjaśnia w świetle Bożej prawdy. Nie jest mu obce sięganie do obrazów literackich i przytaczanie poezji religijnej. Wszystko to czyni lekturę książki bardzo interesującym zajęciem, które swoją dynamiką wciąga uważnego czytelnika. Jej autor przez słowa pełne zapалу, sieje ziarna miłości w sercach. O rzeczach trudnych mówi bez ogródek, czasem żartobliwie, ale zawsze z wielką miłością.

Pragnę serdecznie podziękować siostrze Służebniczce Bogarodzicy Dziewicy Niepokalanie Poczętej w Dębicy, które zaprosiły ks. Nagórnego do wygłoszenia rekolekcji oraz wiernie zachowały i wielkodusznie podzieliły się nagraniami konferencji. Moją wdzięczność kieruję do Matki Marii Małgorzaty Kaput, która zgodziła się na publikację zapisu rekolekcji oraz do Matki Marii Maksymilli Pliszki, która przekazała mi pliki z nagraniami. Siostrze Profesor Loyoli Opieli dziękuję za dokonanie korekty tekstu. Składam podziękowanie rodzinie ks. Janusza Nagórnego, która wyraziła akceptację dla wydawanej książki. Z szacunkiem i uznaniem odnoszę się do recenzji wydawniczej ks. prof. Jerzego Gocki SDB, którego konstruktywne uwagi skwapliwie uwzględniono w tekście.

Z wielkim uznaniem i wdzięcznością zwracam się do Marty i Krzysztofa Wawrzyniaków, którzy podjęli się mozolnej pracy nad odsłuchiowaniem i przepisywaniem konferencji oraz przełożenia ich treści z języka mówionego na tekst literacki. Owoc ich pracy jest imponujący, a ich osobisty pozytywny odbiór przesłania tych rekolekcji motywuje mnie do przekazania tekstu książki szerszemu gronu odbiorców. W redakcji tekstu zachowano styl wypowiedzi ks. Nagórnego, dodając konieczne uzupełnienia odnośników do ksiąg biblijnych. Ze względu na popularny charakter publikacji nie podawano odniesień do cytowanych dzieł teologicznych i literackich. Wydanie tej książki jest możliwe dzięki hojnemu wsparciu finansowemu zaoferowanemu przez ks. Łukasza Platę, któremu serdecznie dziękuję za zrozumienie tego projektu.

prof. dr hab. Andrzej Derdziuk OFMCap